

Czy dodzwoniłem się do internetu? - zadania kwalifikacyjne

Jacek Horecki, Michał Radwański

Maj 2022

1 Informacje wstępne

1. Rozwiązania wysyłamy przez formularz na stronie, lub jeśli coś nie działa, na adres `janczar.knurek.www2022@gmail.com`
2. Rozwiązania najlepiej wysłać w postaci archiwum (w ludzkim formacie) zawierającego pliki `.py` oraz `pdf` z rozwiązaniami zadań tekstowych.
3. Pliki `.py` powinny poprawnie uruchamiać się w pythonie w wersji 3.8 lub wyższej, oraz nie korzystać z zewnętrznych bibliotek poza `numpy`. Warto załączyć instrukcję obsługi. W razie wątpliwości, określ użytą wersję Pythona.
4. Pytania i wątpliwości oraz znalezione błędy proszę zgłaszać na `janczar.knurek.www2022@gmail.com`
5. Rozwiązania części zadań łatwo znaleźć w internecie, prosimy jednak o rozwiązywanie ich samodzielnie
6. Za pozostawione w kodzie klucze prywatne, sekrety czy hasła do konta email organizatorzy warsztatów nie odpowiadają.
7. Wszelki udostępniony kod źródłowy jest na licencji, która umożliwia nam swobodny dostęp, modyfikację i uruchomienie, a także dalsze sublicencjonowanie.

2 Python

Prosimy, aby rozwiązać zadania z Pythona krok po kroku, bez omijania w sprytny sposób zapisów treści zadań (czyli np. jeśli prosimy o funkcję `funkcja`, to nie wolno `from magic_module import funkcja`).

Niezależna komisja ekspertów oceni (mając na uwadze, że jest to problem nierozstrzygalny) czy w rozwiązaniu użyte zostały już zaimplementowane do tego celu metody języka Python.

2.1 Prosty konwerter sygnału

Wyobraźmy sobie następujący protokół przesyłu danych:

1. Możliwe są dwa stany łącza - wysokie (jedyńka) oraz niskie (zero)
2. Stan wysoki to stan w którym sygnał przyjmuje wartość w przedziale $1.0 \leq V \leq 1.5$. Wartości niższe niż 0.5 interpretujemy jako stan niski.
3. Czas wysyłu pojedynczego bitu to pewna stała $10 \leq T \leq 30$ liczona w liczbie próbek sygnału.
4. Na początku wysyłana jest sekwencja kalibracyjna - 10101010101010101000
5. Następnie wysyłane są po kolei bity wiadomości właściwej.

Naszym celem będzie zaimplementowanie konwersji w ramach tego protokołu. Należy jednak zwrócić uwagę że w praktyce otrzymane przez nas ramki (zczytane z jakiegoś urządzenia analogowego) nie będą idealne, należy więc być odpornym na

1. Szum - w ramach bitu dopuszczalna jest niewielka frakcja $\leq 10\%$ próbek wykraczających poza zakres.
2. Przesunięcie w czasie początku sygnału, maksymalnie ± 2 próbki.

Przykładowe zaszumione dane testowe wraz z inputami będą dostępne pod adresem <https://janczarknurek.pl/>

2.1.1 Enkoder (10 pkt)

```
def encode(data: str, T: int) -> np.array:
    """
    Funkcja przyjmuje string złożony z zer i jedynek 'data' i konwertuje go
    na poprawny sygnał opisany wyżej z parametrem 'T'.
    Wynikiem działania funkcji powinna być tablica floatów
    obsługiwana przez bibliotekę 'numpy'
    """
```

2.1.2 Dekoder (5 + 5 pkt)

```
def decode1(signal: np.array, T: int) -> str:
    """
    Ta funkcja mając dany sygnał oraz długość bitu
    odczytuje wiadomość jako ciąg zer i jedynek.
    """

def decode2(signal: np.array) -> bytes:
    """
    J. w. ale parametr 'T' musi zostać wyestymowany na podstawie sygnału.
    """
```

2.2 Jak skutecznie RFC (15 pkt)

Dokumenty RFC opisują szczegółowo sposób działania wielu protokołów komunikacji jak i formatów. Znajdź RFC3629 opisujący kodowanie UTF-8, i na jego podstawie zaimplementuj kodowanie oraz dekodowanie znaków w UTF-8 — w przypadku kodowania, załóż że masz dany kod znaku, a chcesz uzyskać ciąg bajtów, i na odwrót. Dla przykładu, dla kodu 252, poprawnym wynikiem jest `b'\xc3\xbc'`, który odpowiada znakowi ü (ale tej ostatniej konwersji robić nie trzeba).

3 Transmisja danych

3.1 Szum w kanale (5 pkt)

Kanałem wysyłam pewną wiadomość, bit po bicie. Niestety, kanał jest wadliwy i każdy bit ma 1% szansy na zmianę wartości z 0 na 1 i vice versa. Po ilu wysłanych bitach mam co najmniej 20% szans, że wiadomość uległa przekłamaniu?

3.2 Ochrona przed błędami (5 pkt)

Zapoznaj się z pojęciem Kodów Hamminga. Załóżmy, że wysyłamy wiadomość jak w poprzednim zadaniu, tym razem jednak przed wysłaniem kodujemy ją używając kodowania Hamminga. Ile bitów mogę wysłać, zanim prawdopodobieństwo tego że wiadomość uległa uszkodzeniu (nie da się jej odtworzyć) wynosi co najmniej 20%?

3.3 Kodowanie wieloma symbolami (5 pkt)

Oprócz kodowania binarnego, w różnych zastosowaniach pojawiają się kodowania używające więcej niż dwóch znaków. Np. system dziesiętkowy którego używamy na co dzień używa 10 symboli.

W wypadku elektroniki, różne symbole odpowiadają np. pośrednim poziomom napięcia - oprócz niskiego i wysokiego, rozróżniamy wtedy napięcia pośrednie.

Załóżmy więc, że zamiast wysłać bity, wysyłamy w każdej sekundzie po jednym z n symboli. Wiadomość binarną możemy w jakiś sposób zakodować na tych n symbolach, wysłać i odkodować. Jak zwiększyło się tempo transmisji, zakładając, że niezależnie od n jesteśmy w stanie wysłać symbole w tym samym tempie?

4 Ustalanie transmisji

4.1 Rozmowa we dwoje (5 pkt)

Romeo i Julia udali się na randkę. Młodzi kochankowie są bardzo nieśmiali i musi minąć dłuższa chwila, żeby któraś z nich odważyło się odezwać. Niestety, często zdarza im się odezwać w tym samym momencie, po czym zawstydzeni milkną. Na następny raz zdecydowali się znaleźć sposób na rozwiązanie tego problemu. Ustalają więc wspólny protokół, który będą stosować w sytuacji, kiedy oboje będą próbować się odezwać na raz.

Zaprojektuj taki protokół. Pamiętaj, że mamy XXIw. i równouprawnienie, więc nie powinien on faworyzować żadnej ze stron rozmowy.

4.2 Cisza czy zera? (10 pkt)

Trwa ogólnopolska kwarantanna więc staracie się nie wychodzić z domu. Umówiliście się z kolegą z naprzeciwka, że będziecie komunikować się za pomocą błysków latarki. Jako że aspirujecie do miana młodych informatyków, wiadomości wysłać będziecie zakodowane w systemie binarnym - światło oznacza jedynekę, brak światła oznacza zero.

Pojawił się jednak problem, jak rozróżnić sytuacje w której kolega przestał nadawać / upadła mu latarka / mama kazała mu przestać się wygłupiać i zgasić światło, od sytuacji w której kolega wpadł na pomysł, aby wysłać do ciebie bardzo długi ciąg zer? Być może musicie spróbować użyć jakiegoś kodowania.

4.3 Filozofowie (10 pkt)

n filozofów siedzi przy bardzo dużym, okrągłym stole. Stół jest na tyle spory, że filozofowie mogą porozumiewać się tylko z pobliskimi filozofami.

Filozof jest zawsze głodny, jednak czasami jest to głód wiedzy, czasami zaś potrzeba ciała. Filozof może znajdować się więc w jednym z dwóch stanów - FILOZOFOWANIE lub JEDZENIE. Aby przejść do stanu JEDZENIE, filozof potrzebuje sztucców. Pomiedzy każdą parą filozofów znajduje się widelec. Filozof potrzebuje dwóch widelców do jedzenia. Jeśli sąsiedni filozof spożywa, filozof nie jest w stanie jeść (brakuje mu sztucca).

Filozofowie budzą się (to znaczy przestają rozważać sprawy wyższe) losowo i chcą przystąpić do jedzenia. Jeśli zaczną już jeść nie są chętni przestać.

Należy zaprojektować protokół o następujących właściwościach:

1. Jeśli w danym momencie są jacyś głodni filozofowie, któryś z nich JE.
2. Protokół na dłuższą metę nie faworyzuje żadnego z filozofów.
3. Protokół ma nie dopuszczać zakleszczeń (patrz punkt 1.)

Pamiętaj, że każdy filozof działa osobno, wiele rzeczy może więc się dzieć równocześnie. Poniżej przykład niepoprawnego protokołu.

1. Jeśli prawy sztuciec wolny - weź. Wp.p. czekaj.
2. Jeśli lewy sztuciec wolny - weź i jedz. Wpp czekaj.

Jeśli wszyscy filozofowie obudzą się na raz, wszystkie sztuczce będą podniesione. Filozofowie będą więc czekać w nieskończoność i żaden z nich nie zje.

5 Sieć

Do tego dorzucamy kilka zadań w celu ustalenia wspólnego języka. Odpowiedzi warto ułożyć własnymi słowami, bez przeklepania wikipedii. Warto skupić się na różnicach.

5.1 Urządzenia z lampkami (5 pkt)

Czym są modem, router i switch?

5.2 Adresacja (5 pkt)

Czym jest adres MAC i adres IP? Dlaczego nie wszystkie urządzenia w sieci mają adres IP?